

PREDSTAVITEV UREDBE O ZELENEM JAVNEM NAROČANJU – POHIŠTVO, TEKSTILNI IZDELKI, HLADILNIKI, ZAMRZOVALNIKI IN NJIHOVE KOMBINACIJE, PRALNI STROJE, POMIVALNI STROJI, SUŠILNI STROJI, SESALNIKI IN KLIMATSKE NAPRAVE, TELEVIZORJI, PISARNIŠKI PAPIR IN HIGIENSKI PAPIRNATI IZDELKI, ČISTILA, STORITEV ČIŠČENJA IN STORITEV PRANJA PERILA TER ELEKTRONSKA PISARNIŠKA OPREMA

- 1. Primeri okoljskih zahtev in meril po novem niso več sestavni del Uredbe o zelenem javnem naročanju in kot takšni niso (več) obvezni. Kako naj naročnik presodi, katere izmed navedenih zahtev v primerih naj pri posameznem javnem naročilu upošteva? Poleg tega mora naročnik v skladu z uredbo naročati zeleno pri vseh predmetih naročila, kjer je to mogoče (drugi odstavek 4. člena Uredbe o zelenem javnem naročanju).*

Ministrstvo za javno upravo je k prenovi ureditve zelenega javnega naročanja pristopilo v letu 2016, in sicer na podlagi sklepa vlade, sprejetega hkrati s predlogom novega ZJN-3. Nova Uredba o zelenem javnem naročanju (Uredba o ZeJN) je bila v Uradnem listu Republike Slovenije objavljena 19. 9. 2017 in je začela veljati 1. 1. 2018. Nova ureditev zelenega javnega naročanja je oblikovana ob upoštevanju napredka in praks v Sloveniji ter po vzgledu drugih držav EU. Izrecne zahteve in merila za posamezne predmete po novem niso več del uredbe, temveč so bile po uveljavitvi uredbe pripravljene kot priporočilo. Namesto dosedanjih zahtev uredba določa cilje za posamezne predmete pri vsakokratni oddaji naročila, zaradi česar je zaradi nove zasnove uredbe zeleno javno naročanje poenostavljeno. V predhodni ureditvi zelenega javnega naročanja so namreč temeljne okoljske zahteve, ki so predstavljale del uredbe o zelenem javnem naročanju in bile kot takšne obvezne, lahko predstavljale oviro pri prilagoditvi zahtev naročila okoliščinam posameznega primera, nova ureditev pa to prilagodljivost omogoča, ter na ta način spodbuja tudi raznoliko prakso in inovacije.

V skladu z navedenim lahko torej naročnik primere okoljskih zahtev in meril, ki so objavljeni na spletni strani Direktorata za javno naročanje, uporabi v posameznem javnem naročilu za izpolnitev cilja oziroma ciljev iz drugega odstavka 6. člena Uredbe o ZeJN, pri tem pa mora vsekakor pred pričetkom postopka oddaje javnega naročila oziroma priprave dokumentacije v zvezi z oddajo javnega naročila ustrezno preveriti, na kakšen način in s katerimi zahtevami bo lahko dosegel obvezen cilj iz Uredbe o ZeJN za posamezen predmet zelenega javnega naročanja. V kolikor naročnik pri posameznem javnem naročilu ne razpolaga z zadostnim znanjem za takšno presojo, pa se lahko posvetuje s strokovnjaki s področja predmeta naročanja. V skladu s sklepom Vlade Republike Slovenije, št. 00714-24/2016/10 z dne 14. 9. 2017 pa so na spletni strani Direktorata za javno naročanje objavljene kontaktne točke, ki naročnikom in gospodarskim subjektom, ki sodelujejo ali so zainteresirani za sodelovanje v postopkih javnega naročanja, zagotavljajo strokovno pomoč glede vprašanj o zelenem javnem naročanju, vezanih na področje dela posameznega resorja oziroma posamezen predmet zelenega javnega naročanja.

Drugi odstavek 4. člena Uredbe o ZeJN pa določa, da mora naročnik vidik energijske učinkovitosti na način, določen v sedmem odstavku 7. člena uredbe, upoštevati tudi pri oddaji predmeta javnega naročanja, ki ni naveden v prvem odstavku 4. člena, (le) če je povezan z rabo energije, s čimer se zagotovi doseganje najboljše energetske učinkovitosti.

- 2. Ali je potrebno tudi v primeru evidenčnih naročil upoštevati Uredbo o zelenem javnem naročanju?*
Ne.

3. *Ali se lahko upošteva zgolj izjavo za cilje? Ali je torej dopustno zahtevati le izpolnjeno izjavo ponudnika, pred vgradnjo oziroma dobavo pa mora nato izbrani ponudnik dostaviti dokazila?*

Možne načine vključevanja okoljskih vidikov Uredba o ZeJN določa v drugem odstavku 7. člena. Nekatera naročila, zlasti tista, ki so povezana z gradnjami, se ne dobavijo oziroma izvedejo v kratkem času po sklenitvi pogodbe oziroma izvedbi postopka javnega naročanja. Ker zaloga predstavlja strošek, bi lahko bilo negospodarno od ponudnika zahtevati, da že v postopku javnega naročanja predloži dokazila o posamezni vrsti blaga, ki bo dobavljeno šele čez čas. Ponudniki namreč praviloma svoje stroške prenesejo na naročnike. Upoštevanje navedeno bi lahko bilo primerno, da naročnik glede na okoliščine posameznega naročila v postopku javnega naročanja zahteva predložitev lastne izjave, predložitev dokazil pa zahteva najkasneje pred vgradnjo blaga oziroma ob njegovi dobavi. V tem primeru je smiselno določiti pogodbene kazni, če izbrani ponudnik ne izpolni svoje obveznosti.

4. *Kako naj naročnik zagotovi primerljivost dokazil o zelenem javnem naročanju, če ponudniki dajejo različna dokazila? Kako naj naročnik ravna, če iz dokazil ni popolnoma razvidno izpolnjevanje okoljskih pogojev, glede na to, da dopolnitev tehničnih specifikacij ni dopustna? Ali ne drži, da naročnik od ponudnikov predhodno ne sme zahtevati dokazil? Kako naročnik ustrezno zagotovi doseganje ciljev Uredbe o zelenem javnem naročanju oziroma kdaj je priporočljivo v javno naročilo vključiti »zelena« merila?*

Primeri okoljskih zahtev in meril primeroma podajajo možna dokazila za posamezno zahtevo. Naročnik lahko zahteva, ponudnik pa predloži tudi drugo dokazilo, iz katerega izhaja, da ponudba izpolnjuje zahteve. V tem primeru mora naročnik ob upoštevanju okoliščin konkretnega javnega naročanja, zlasti predmeta javnega naročila, presoditi, ali gre posamezno dokazilo šteti za ustrezno ali ne. Če sam ne razpolaga z ustreznimi znanji za takšno presojo, se lahko posvetuje s strokovnjaki s področja predmeta naročanja.

Možne načine vključevanja okoljskih vidikov pa Uredba o ZeJN določa v drugem odstavku 7. člena, pri čemer je v tretjem odstavku 7. člena nadalje določeno tudi, da naročnik v postopku javnega naročanja predmetov iz prvega odstavka 4. člena te uredbe merila za oddajo javnega naročila praviloma opredeli tako, da se vsaj eno izmed meril oziroma del stroškov v življenjski dobi nanaša na okoljske vidike iz prvega odstavka prejšnjega člena.

5. *Če je bil okvirni sporazum za nabavo elektronske opreme sklenjen po stari Uredbi o zelenem javnem naročanju, ali je potrebno upoštevati novo Uredbo o zelenem javnem naročanju pri oddaji posameznih naročil znotraj okvirnega sporazuma?*

V skladu s četrtem odstavkom 13. člena Uredbe o zelenem javnem naročanju se posamezna javna naročila, ki se oddajo na podlagi okvirnega sporazuma, za sklenitev katerega je naročnik obvestilo o javnem naročilu poslal v objavo pred uveljavitvijo te uredbe ali je pred uveljavitvijo te uredbe gospodarskim subjektom poslal povabilo k sodelovanju, povabilo k potrditvi interesa ali povabilo k predložitvi ponudb, oddajo v skladu s to uredbo, če to dopuščajo določbe okvirnega sporazuma in predmet posameznega javnega naročila ali predhodnih posameznih naročil.

6. *Ali obstaja kakšen seznam ponudnikov, ki imajo ustrezne certifikate, npr. za pohištvu, papirna sanitarna konfekcija, sijalke in svetila...?*

Tovrstna enovita uradna evidenca oziroma seznam ponudnikov v Sloveniji ne obstaja.

POHIŠTVO

1. Na kakšen način naj naročnik pri javnem naročilu ergonomsko oblikovanih stolov upošteva Uredbo o zelenem javnem naročanju?

Skladno z definicijo v 26. točki Priloge 1 Uredbe o zelenem javnem naročanju sodijo vse vrste stolov med pohištvo. Načeloma je torej potrebno pri naročanju stolov izpolniti cilj iz 10. točke prvega odstavka 6. člena uredbe, ki pravi, da mora znašati delež lesa ali lesnih tvoriv v tem primeru znašati najmanj 70%, razen če predpis ali namen uporabe to prepoveduje ali onemogoča.

TEKSTILNI IZDELKI

1. Polnilo iz akrila, poliamida in spominske pene ni stvar Uredbe o zelenem javnem naročanju?

Skladno z definicijo iz Uredbe je tekstilni izdelek katera koli surovina, polizdelek ali končni izdelek industrijske ali ročne izdelave ter delno ali v celoti izdelan konfekcijski izdelek, ki je narejen izključno iz tekstilnih vlaken, ne glede na način mešanja ali sestavljanja v procesu izdelave. Zato je polnilo iz akrila ali poliamida lahko predmet javnega naročanja, v kolikor je predmet naročanja polnilo. Spominska pena ni tekstilni izdelek.

2. Ali je za izpolnjevanje cilja iz Uredbe o zelenem javnem naročanju dovolj, da ponudnik poda izjavo, da del uniforme vsebuje x% ekološkega bombaža? Kakšno dokazilo je v zvezi s tem ustrezno?

Primerno dokazilo je certifikat, ali drug ustrezen dokument iz katerega jasno izhaja, da gre za določen procent vsebnosti ekološkega bombaža.

ČIŠČENJE

1. V točki 2. poglavja 5.2.1 Primerov okoljski zahtev in meril za storitve čiščenja je v tehničnih zahtevah navedeno, da je vsaj eden od sesalnikov, ki jih uporablja ponudnik, energijske učinkovitosti A, razen če ponudnik že razpolaga s potrebnimi sesalniki ali namerava uporabiti rabljene sesalnike. Ponudnik torej storitev izvaja s sredstvi, s katerimi že razpolaga, torej ne gre za novo dobavo blaga, temveč za storitev. Pri tem je lahko problematičen tudi način dokazovanja v primeru, ko s sesalniki že razpolaga.

Da, gre za naročanje storitve in v primeru, da ponudnik že razpolaga s potrebnimi stroji, od njega ni smiselno zahtevati, da nabavi nove. Način dokazovanja, ki ga lahko naročnik zahteva, je izjava s popisom opreme, med katero mora biti tudi sesalec energijske učinkovitosti A. V primeru, da tega nima, je smiselno zahtevati ustrezno dokazilo, da oprema, s katero razpolaga, ni nova - torej računi ali garancije.

2. Kaj je potrebno pregledovati v dokazilih, da se doseže cilj iz Uredbe o ZeJN? Na primer: ponudnik ponudi univerzalno čistilo, ki ima znak za okolje tipa I, pei čemer le-ta vsebuje H stavke. Kako lahko naročnik presodi ustreznost dokazila? Koliko je lahko največ star certifikat? Kako združiti cilj z merili in katera so merila za čistila? Ali je dovolj izjava ponudnika za dosego cilja?

V navedem primeru je znak za okolje tipa I ustrezno dokazilo, kljub H stavkom, vendar le v primeru, da je certifikat veljaven. Veljavnost certifikata mora dokazati ponudnik. Izdelek, ki certifikat pridobi, ima na dokumentu tudi njegovo veljavnost (pri nas izdaja npr. Ecolabel ARSO, ki ima tudi javno objavljene nosilce s podatke o veljavnosti).

ELEKTRONSKA PISARNIŠKA OPREMA

1. Kaj predstavlja »trg« pri energijskih razredih (domači, trgovine)?

V skladu s 3. členom, 1 odstavkom Uredbe o označevanju proizvodov, povezanih z energijo, glede rabe energije in drugih virov (Uradni list RS, št. 65/14; v nadaljevanju Uredba), morajo biti vsi proizvodi, ki so dani na trg ali v uporabo, v najem ali so dani na ogled neposredno ali posredno prek sredstev za prodajo na daljavo, vključno z internetom, in so namenjeni končnemu uporabniku, opremljeni z energijsko nalepko (v nadaljnjem besedilu: nalepka) in podatkovno kartico proizvoda. »Dati na trg« po Uredbi pomeni prvič ponuditi proizvod na trgu Evropske unije z namenom distribucije ali uporabe v Evropski uniji za plačilo ali brezplačno ne glede na vrsto prodaje oziroma prodajno tehniko. Ta način obveščanja končnega uporabnika z energijskimi nalepkami in podatki o proizvodu, ki se nanašajo na rabo energije in drugih bistvenih virov med uporabo, ter dodatnimi podatki v zvezi s proizvodi, povezanimi z energijo, kar omogoča izbiro energijsko učinkovitejših proizvodov se uporablja za proizvode, povezane z energijo, ki med uporabo neposredno ali posredno vplivajo na rabo energije, in na druge bistvene vire. Ne uporablja pa se za rabljene proizvode, potniška ali tovorna prevozna sredstva in ne velja za opozorilne ali druge tablice, ki so pritrjene na proizvode zaradi varnosti.

2. *Kaj je nadomestilo za nalepko Energy star?*

V primerih okoljskih zahtev in meril po posameznem predmetu, ki so objavljeni in dostopni na spletni strani <http://www.djn.mju.gov.si/sistem-javnega-narocanja/zeleno-jn>, je za elektronsko pisarniško opremo za način dokazovanja ustreznosti, poleg standarda Energy Star za energijsko učinkovitost dovolj, da ima elektronska pisarniška oprema kateri koli drug enakovreden standard. Za način dokazovanja pa je potrdilo, da ima blago znak za okolje tipa I, ali pa tehnična dokumentacija proizvajalca, iz katere izhaja, da so zahteve izpolnjene.

3. *Kako se dokazuje, da je računalnik iz najvišjega energijskega razreda (po aprilu 2018)?*

Za način dokazovanja je potrdilo, da ima blago znak za okolje tipa I, ali pa tehnična dokumentacija proizvajalca, iz katere izhaja, da ima blago kateri koli drug enakovreden standard, standardu Energy Star.